

Radničné noviny

mesta Banská Bystrica

Ročník I.

Číslo 8.

September 2007

Medovníkari, klobučníci, čižmári, košušníci, krpčari korytári, vareškári, košíkari – ľudia šikovných rúk, bystrého umu a tvorivého ducha sa už od roku 1656 stretávali v Radvani na jarmoku. Vymieňali si tovar, prišli ľudia z mesta i dediny – vždy v deň Narodenia Panny Márie. Radvanský jarmok bol zakaždým udalosťou roka. Zechenterove, Sládkovičove či Tajovského diela sú toho dôkazom. Radvanský jarmok tohto roku jubiluje. Má úctyhodných 350 rokov. Symbolické jubileum sa týka aj Trhu remesiel. Po desiatykrát prídu zruční majstri rôznych remesiel zblízka i zďaleka, aby nám naživo pripomenuli atmosféru známeho Skuteckého obrazu Trh v Banskej Bystrici.

Okrem 350. ročníka Radvanského jarmoku a 10. ročníka Trhu remesiel však budú Dni mesta Banská Bystrica tento rok niečím výnimočné a zvláštne. Po prvý raz sa naše mesto uchádza o prestížny titul Európske hlavné mesto kultúry. Máme jedinečnú šancu ukázať, že Banská Bystrica, to je

Doma

nielen vyše tri a pol storočí trvajúca tradícia jarmokov – voľakedy vari najvýznamnejšej spoločenskej udalosti v širokom-dialekom okolí nášho mesta, to je nielen bohatstvo ľudovej kultúry, umenia a folklóru, ale je to aj schopnosť uctiť si tento odkaz minulosti, vychádzať z neho a zároveň prinášať nové pohľady a nové vízie pre Európu aj do budúcich rokov. Mesto uchádzajúce sa o titul kultúrnej metropoly Európy musí spĺňať kultúrne kritériá v tom najširšom zmysle tohto označenia. Verím, že spoločne sa nám počas Dní mesta Banská Bystrica podarí dokázať, že máme potenciál túto ambíciu naplniť.

Či ste domáci či hostia – vitajte na jubilejnom 350. Radvanskom jarmoku – a nezabudnite prísť na námestie s vareškou...

Či ste domáci alebo prichádzate do nášho mesta zblízka či zďaleka – neobídte 10. ročník Trhu remesiel.

Či ste o pravdivosti legendárnej vety „Zaživa v Bystrici...“ skalopevne presvedčení alebo nie – cíťte sa počas tohtoročných Dní mesta Banská Bystrica čo najlepšie. Ste tu predsa doma.

Ivan Saktor, primátor Banskej Bystrice

Mozaika génov BaBy

Alebo: Bystričan, to by malo znieť hrdo

Kto som, keď žijem v meste Banská Bystrica a srdcom som vždy doma, v mojom meste hodnôt? Filozofická otázka? Ťažká otázka? Otázka, na ktorú odpovedať nie je nikdy čas?

Otázka, ktorá je jednou z najdôležitejších v čase, keď sa mesto mimoriadne intenzívne zapojilo do procesu prípravy a spracovania projektu kandidatúry na titul Európske hlavné mesto kultúry v roku 2013. A nielen naše mesto. Identifikovať sa s touto témou, s tvrdým procesom priprav a bojov, zameťania ciest a hojenia, či vytvárania zdravších vzťahov, sa identifikovali okolité mestá, predovšetkým Banská Štiavnica a Kremnica. Akosi mám, zo svojho pohľadu, pocit, že im omnoho viac záleží na zviditeľnení kraja a tým aj mesta Banská Bystrica. Vďaka Bohu, musia sa obracať, aby prežili. Vďaka Bohu je v týchto oblastiach obrovský intelektuálny potenciál.

A teraz je rad na nás, vážení Bystričania. Kto som, keď žijem v meste Banská Bystrica a moje srdce, nech som kdekoľvek, je vždy doma?

Otázka ešte stojí ináč. Keď som Banskobystričan, a znie to bezpochyby hrdo, čo sú pre mňa skutočné kultúrne hodnoty?

A čo sú to vlastne kultúrne hodnoty či kultúra?

Každé ráno, keď v zdraví človek otvorí oči, začleňuje sa do kolobehu kultúrneho diania svojej rodiny, kultúry spoločenského života, kultúry starostlivosti o zdravie, gastrokultúry, kultúry odievania, kultúry filozofie ľudskej existencie, kultúrnych hodnôt... Ako sa popasuje so stupňom svojho zaradenia v tých najdôležitejších kritériách, je na ňom a na vyspelosti spoločnosti, v ktorej žije.

Tých vplyvov, tlakov, nepriazní, diskomunikatívnosti, bezhodnotovosti a iných zvláštnych princípov, ktoré tlejú v meste, v jeho kultúrnej politike, resp. politickej kultúre, je neskutočné množstvo. Myslím si však, že stojí za to pobožovať v 21. storočí s ľudskou hlúposťou, s mylnými postojmi, s falošnými hodnotami a aspoň naštartovať proces skutočnej vyspelej bázy pre zasadenie európskej kultúry, do pevne uchopených a ukotvených tradičných hodnôt.

Presne v tomto duchu sa budeme spolu, vážení Bystričania, uberať počas tohtoročných Dní mesta.

Generálna téma projektu kandidatúry na titul Európske hlavné mesto kultúry (Pokračovanie na 2. str.)

DNI MESTA BANSKÁ BYSTRICA

KANDIDÁTA NA TITUL EURÓPSKE
HLAVNÉ MESTO KULTÚRY 2013

350. RADVANSKÝ JARMOK
10. TRH REMESIEL

(Pokračovanie z 1. str.)

túry 2013 „**Banská Bystrica, BaBy narodené v Európe**“, sa opiera o skratku mesta, ktoré je dieťaťom v Európskej únii a zároveň prababičkou v Európe. Aby sme dokázali pokročiť k vyspelým kultúram členských štátov, je dobre začať vážiť si hodnoty, ktoré máme a vlastnime, vedieť o nich viac, hovoriť o nich viac.

Hlavný motív Dní mesta sa opiera o názov prvej kapitoly prezentačnej publikácie našej kandidatúry, ktorá má názov „**Mozaika génov**“ **Banskej Bystrice**. V génoch tohto mesta sú povkladané fantastické historické udalosti, úžasný intelektuálny potenciál, znalosť hodnôt, multikulturalita, religiozita, umelecké hodnoty. Neopomenúc rodákov kraja, ktorí upriamujú pozornosť na pridanú hodnotu kraja.

Po prvýkrát je koncepcia Dní mesta Banská Bystrica rozšírená už na termín 29. augusta. Myslím, že netreba vôbec vysvetľovať zámer, ktorým je upriamenie pozornosti na významnú udalosť histórie nášho národa, ktorá ukazuje schopnosť bojovať v živote za hodnotovo správne veci. Súčasťou histórie mesta je **Radvanský jarmok**, ktorý je skvelým historickým dedičstvom Banskej Bystrice, keďže bola naozaj centrom remesiel a zručností. Vzhľadom na to, že Radvanský jarmok stratil zo svojej pôvodnej historickej pôvabnosti, vznikol pred desiatimi rokmi **Trh remesiel**, ktorý sa snaží asanovať filozofiu a ukázať zručnosť pôvodných majstrov.

Naše mesto drží v rukách listiny kráľovského mesta. A toto je dôvodom nádherný erb mesta, ktorý má za sebou svoj vývoj a určuje našu identitu.

Všetky tieto udalosti, dôvody, skutočnosti, viedli projektový tím prípravy kandidatúry mesta Banská Bystrica na titul Európske hlavné mesto kultúry k záverom, že je dôležité postaviť na piedestál **novú filozofiu osláv mesta** a ukázať usporiadanie hodnôt a významov.

Hlavné oslavy budú mať začiatok vo štvrtok 6. septembra.

V mestskom úrade sa začne o 10. h slávnostné zastupiteľstvo, na ktorom vedenie Mesta B. Bystrica s poslancami privíta jedenásť delegácií z partnerských miest v zahraničí a primátorov miest kraja, ktoré podporujú kandidatúru mesta. Slávnostné zastupiteľstvo bude príležitosťou na predstavenie projektových zámerov a identifikovanie sa s možnosťou získať tento fantastický titul pre naše mesto na európskej úrovni.

Zároveň sa v tento deň o 15. hodine začína medzinárodná konferencia „Kultúrne politiky európskych miest pre budúce desaťročie“. Súčasťou konferencie je seminár pre mimovládne organizácie, v rámci ktorého bude vyhlásený grantový systém s témou kandidatúry na titul „Európske hlavné mesto kultúry 2013“. Na Námestí Š. Moysesa budú od 13. hodiny na open air scéne predstavovať svoju činnosť trefosektorové organizácie.

Areál pred mestskou radnicou bude v tento deň patriť najvýznamnejšiemu kronikárovi mesta, Hansovi Dernschwamovi alias Jurajovi Sarvašovi, ktorý s pomocou tesára, Štúdia tanca, DFS Maticiarik, Speváckeho zboru konzervatória J. L. Bellu, sokoliarov či nadaných detí zo ZUŠ Jána Cikkera, oživia jednotlivé časti mestského erbu. Stredoslovenské múzeum v rámci tohto obrazu začne po trikrát prehladku s oživenými indíciami z banického povstania.

To všetko sa odohráva pod filozofickou otázkou tohto dňa: „**KTO SOM?**“

Po tejto otázke logicky prichádza na rad areál mesta a otázka: „**KDE SOM?**“ V meste Banská Bystrica alebo v BaBy villa – kráľovskom meste. V tomto meste s kráľovskými insigniami, bohatou tradíciou remesiel a baníctva, ale i pôvodného tradičného umenia, si pobudne popoludnie piatočné. Budeme svedkami historického sprievodu, kde o insígnie mesta zohrá súboj strana primátora so stranou kráľa Bela IV. Ožije nám pred očami mestský hrad a historický Barbakan s viacerými historickými obdobiami. Určite bude lákadlom živý obraz Dominika Skuteckého, na ktorom zachytil pri nakupovaní svoju manželku. Bystričké deti si môžu pozrieť dve predstavenia svetovo známeho rodáka Antona Anderleho s jeho marionetovým divadlom.

Poobedňajšie hlavné pódium bude patriť Vrchárskemu orchestru pod vedením Juraja Pecníka, Folklornému súboru Urpín, ktorý nás

vedie do tradícií kraja, a podvečer otvorí bránu pôvodnej slovenskej populárnej hudbe telesa Hot Serenaders a meštianskej svadbe v Starej Bystrici v podaní SLUK-u.

Všetkým Bystričanom, ktorí sú „**SRDCOM DOMA**“, bude patriť sobota. Z obrazovky ich budú zdravieť najvýznamnejší rodáci, na pôdiu a v exteriéri budú najvýznamnejšie umelecké telesá z kraja, rodáci a umelci, ktorí podporujú náš kraj a kandidatúru mesta na zisk titulu Európske hlavné mesto kultúry pre rok 2013. Zmes štýlov, ktorými sa tento deň zafarbí, majú spektrum od folklórneho až po súčasný tanec, od jazzu až po šansón, od filmu Jánošík až po film Krnohy, od etno až po diskotéku Ministry of fun. Súčasťou tohto dňa bude pokus o zápis do Guinnessovej knihy rekordov, s počtom tradičného symbolu Radvanského jarmoku – varešky.

Nedeba-sviatok oddychu, sviatok rodiny, sviatok hodnôt. V tomto hektickom čase padne priam fyzicky dobre sa na chvíľu zastaviť a ukázať sebe aj svetu, že poznám skutočnú filozofiu bežného ľudského života. Mesto Banská Bystrica sa v nedeľu bude snažiť dokázať samo sebe, že pozná svoju hodnotu. V nedeľu sa „**MESTO HODNÔT**“ oblečie do sviatočných šiat, aby si na Námestí SNP pripomenulo slová Jána Pavla II., ktorý poctil srdce mesta svojou návštevou, aby zanechal odkaz veľkej hodnoty pre nezameniteľnú hodnotu, ktorou je rodina. Presne napoludnie z Morového stĺpa zaznie Starosloviensky Otčenáš a ľudové balady. Reštaurácie otvoria svoje brány na obed, aby v jednotnej cene za nedeľné menu ponúkli oddych pri dielach našich rodákov – poetov a prozaikov.

Slávnostný charakter určite pozdvihne Symfonický orchester Štátnej opery v Banskej Bystrici a operný spevák Martin Babjak. V ich podaní odznie dielo domáceho skladateľa Jána Cikkera, či Najkrajší kút Gejzu Dusíka, ale aj operné árie vo francúzskom jazyku.

Bodkou za týmto úžasným dňom budú slávnostné služby Božie pri príležitosti „Dní mesta“, odslúžené v evanjelickom kostole.

Kto som, keď žijem v meste Banská Bystrica a srdcom som vždy doma, v mojom meste hodnôt?

Odpoveď je jednoduchá. Vo všetkých líniiach. Som Banskobystričan. A o tomto presvedčení, ktoré je podložené krokmi, podčiarkujúcimi hrdosť na európskej mape, je projekt kandidatúry mesta Banská Bystrica na titul Európske hlavné mesto kultúry. Pevne verím, vážené dámy a páni, že v roku 2013 budeme spolu sláviť „**SVIATOK SKUTOČNÝCH HODNÔT KULTÚRY A ĽUDSKÉHO ŽIVOTA**.“ Táto možnosť sa nemusí opakovať, rovnako ako sa nemusí opakovať náš život. A nechať stopu, ktorá je zreteľná a čitateľná na mape Európy a neroztopí sa pri prvej príležitosti, je jedinečnou výzvou pre nás všetkých.

Jana Orlická
generálna koordinátorka projektu
Európske hlavné mesto kultúry 2013

HĽADÁME NOVÉ TALENTY

PLAVECKÝ ODDIEL KTV
UMB
BANSKÁ BYSTRICA

Radvanský oddiel KTV UMB
Hládkova 67
974 04 Banská Bystrica

tel.: 0903 304 713
e-mail: zavin@umb.sk
www.ntrm.sk/umb

VÝBER DO PRÍPRAVKY PĽAVANIA

- deti ročník narodení 1995 a mladšie
- podmienka: zaplávacie minimálne 25 m aspoň jedným plaveckým spôsobom
- po absolvovaní kurzu je možné pokračovať v pretekárskom plávaní

Kedy? **Streda 12. septembra 2007 o 16. h**
v krytej plavárni na Štavičských v Banskej Bystrici

Príďte si so sebou plavky a uterák.

Prípadné ďalšie informácie dostanete na horezodenej adrese a telefónom číslom.

Rodičia, urobte niečo pre zdravie svojich detí!

Téma: Fortnička

Mestské zastupiteľstvo na zasadnutí 21. augusta 2007 zvolalo **verejné zhromaždenie obyvateľov mesta k problémom výstavby na Fortničke**. Stretneme sa 12. septembra 2007 o 17. hodine v Mestskom parku, v prípade nepriaznivého počasia vo veľkej sieni mestského úradu.

Dve lásky skladateľa Jána Cikkera

O veľkej láske sa neľahko hovorí, no básnici majú možnosť vložiť ju do veršov a skladatelia do tónov hudby. Takto to robil po celý svoj život aj národný umelec Ján Cikker. Jednou z jeho najväčších lások bola Banská Bystrica, kde sa narodil, srdce Slovenska, kam sa po celý život neustále a rád vracal. Miesto narodenia je náhoda, nik si ho nevyberá, no on ňakoval osudu, že na svet prišiel práve v tomto meste.

Keď sa Ján Cikker narodil, Banská Bystrica mala okolo desaťtisíc obyvateľov. Bola malým, ale veľmi kultúrnym mestom s dvoma gymnáziami, obchodnou a priemyselnou školou a učiteľským ústavom. Vládol tu čulý hudobný život – pôsobili tu spevokoly, hralo sa ochotnícke divadlo. Mesto s bohatou históriou, siahajúcou až do 13. storočia, spájané najmä s baníctvom, bolo aj veľmi pokrokové. Pôsobilo tam veľa českých, vzdelaných a osvietených profesorov. „Pamätám sa, o Bystričanoch sa hovorilo, že sú pyšní. Ospatí Kremničania, pyšní Bystričania...“ píše Ján Cikker vo svojich spomienkach. Bolo sa veru čím pochváliť: romantické uličky, krásne meštianske domy, rôzne staré ozdobné brány, v strede mesta vysoké veže... „Keď som bol chlapec, mal som vždy pocit, že sa pozerajú na ľudí, ktorí v meste žijú – a že sa na mňa pozerajú veľmi prisne... Počas vojny, keď Bystricu bombardovali, mal som vždy strach, aby sa im niečo nestalo. Patrili a patria neodmysliteľne k panoráme mesta. A toto všetko v náručí vrchov – Slovenského rudohoria, Veľkej Fatry, Nízkyh Tatier, Kremnických vrchov. Všade dookola – ako kulisy – vysoké vrchy a nekončné lesy. A striebřistý, pekný Hron uprostred. Už vtedy k nám chodievali turisti z celej Európy. V Bystrici som sa naučil všetko... Poznať a ľúbiť prírodu, hudbu. Tieto dve moje najväčšie lásky sú úzko spojené.“

Mať rád prírodu naučila Jána Cikkera aj matka. Keď mal asi desať rokov, začali spolu chodiť na túry do Kremnických vrchov. Láska k turistike a horolezectvu v ňom pretrvala navždy. „Pamätám sa, čože to bolo pre nás, študentov, vyjsť na vyše tisíc metrov vysoký Panský diel, na obed sme už boli doma... a spomínam si aj na poľovačky. Ako šestnásťročný som bol svedkom, keď v Sopotnickej doline zastrelili medveďa. Ešte dvakrát som sa stretol s medveďom, ale so živým, raz na úbočí Prašivej. Ja som utekal pred ním a on predo mnou. Lesníci mi potom vraveli, že sa asi chcel ukryť v nejakej doline... Raz som zbadal medveďa v maliníšti, keď som išiel na Ďumbier. Musím povedať, že prírody som sa nikdy nebál. Často som do hôr chodieval sám. Neraz som prešiel celý hrebeň Nízkyh Tatier. Najčastejšie som však chodieval na Krížnu – bol som tam najmenej šesťdesiatkrát – cez Bystrickú dolinu alebo od Starých hôr cez Tureckú, aj zo Šturca, a najmä cez Krásny kopec. Krásne sú i Donovaly. Pamätám sa, aká to bola udalosť, keď na Donovaloch vybudovali prvý horský hotel! A keď sa stavala chata na Chabenci, neskôr vyhorela, každý z nás študentov aspoň jeden trám vyniesol hore na chrbte...“

Jánovi Cikkerovi učarovali i pôvabné kúpele v Korytnici, doslova učupené medzi vrchmi, a kúpele Sliach, ktoré jemu a stovkám ďalších ľudí zázračne vrátili zdravie. Sliachu bol skladateľ verný, chodieval tam každý rok, cítil sa tam doma. Z vďaky za starostlivosť, personálu kúpeľov venoval svoju tretiu operu Mr. Scrooge.

A sme pri Cikkerovej druhej veľkej láske – hudbe. V čase, keď ešte chodieval do gymnázia, neexistovali základné umelecké školy ako dnes. Jeho mama však bola učiteľkou hudby a práve ona mu sprostredkovala prvé dotyky s múzou. Svoju úlohu však zohrali aj profesori v gymnáziu... „Vychovávali nás k estetike, boli nám príkladom, všetci mali umelecké záujmy – divadlo, spev, klavír. Navyše do Banskej Bystrice prichádzalo veľa umelcov – huslista Hubermann, Busch, spieval tam Karel Burian. Neskôr bol otvorený Národný dom s koncertnou a divadelnou sálou. Bola to sláva – hrali Sen noci svätéhojána Felixu Mendelssohna-Bartoldyho. Svoje urobil aj rozhlas – presnejšie – kryštáľkové rádio, mohol som počúvať koncerty z Viedne. To všetko patrilo k Banskej Bystrici a neskôr sa to odzrkadilo v mojej tvorbe.“

Uplynulo zopár desaťročí. Banská Bystrica je dnes metropolou stredného Slovenska. Rozrastá sa a už dávno nie je mestečkom, v ktorom sa Ján Cikker zaľúbil do hudby a turistiky. Zmenila sa ako všetko okolo nás a majster by bol iste hrdý na vynovené historické kultúrne pamiatky, na divadlo a čaro, ktoré má naša Bystrica dnes, a zďaleka nie iba pre svojich rodákov, Bystričanov.

Ján Cikker (1911-1989), jeden z najvýznamnejších slovenských skladateľov, bol súčasne mimoriadnou skladateľskou osobnosťou 20. storočia v celosvetovom meradle. Svedčia o tom mnohé oficiálne uznania doma i v zahraničí (Slovenská národná cena, Herderova cena Viedenskej univerzity, Medzinárodná cena UNESCO za mimoriadny prínos do svetovej hudby). Jeho operná tvorba mala veľký úspech na svetových operných pódiiach. Pracoval a býval v Bratislave, no jeho domovom ostala Banská Bystrica. Tu mal svoju matku, pri ktorej trávil dni voľna. Banská Bystrica zostala do konca umelcovho života jeho veľkou láskou.

*Mgr. art. Irena Michalicová
riaditeľka Múzea J. Cikkera v Bratislave*

Kultúrne politiky európskych miest pre budúce desaťročie

Mesto Banská Bystrica – kandidát na titul Európske hlavné mesto kultúry (EHMK) 2013, organizuje medzinárodnú konferenciu

Počas osláv Dní mesta bude Banská Bystrica 6. a 7. septembra 2007 hostiteľom medzinárodnej konferencie „Kultúrne politiky európskych miest pre budúce desaťročie“. Spoluorganizátorom je katedra európskych kultúrnych štúdií Fakulty humanitných vied UMB. Konferencia sa uskutoční v priestoroch fakulty politických vied a medzinárodných vzťahov.

Na tomto významnom podujatí privítame zástupcov miest, ktoré už nesú titul Európskeho hlavného mesta kultúry (Krakov, Stavanger), predstaviteľov a delegácie partnerských miest B. Bystrice z 10 krajín Európy, tvorcov kultúrnych politik miest a regiónov a projektových manažérov v oblasti kultúry. Na konferenciu sme pozvali aj zástupcov francúzskych a slovenských miest, ktoré v tomto roku súťažia o získanie titulu EHMK, ako aj predstaviteľov samosprávy, kultúrnych a vzdelávacích inštitúcií, mimovládnych organizácií, médií, či akademickej a podnikateľskej obce.

Konferencia sa zameriava na témy ako skúsenosti počas príprav projektu EHMK, prínosy

titulu pre mesto, región, krajinu a obyvateľov, ako aj udržateľnosť projektu, trendy v kultúrnych politikách a impulzy do budúcnosti, zahŕňajúc tematické workshopy, plenárne zasadnutia a panelové diskusie. Výsledky konferencie povedú ku konštituovaniu „Deklarácie kultúrnych politik európskych miest pre budúce desaťročie“, budú zverejnené v zborníku a prostredníctvom médií aj širokej verejnosti.

Úlohu hlavného rečníka prijal člen Európskej komisie pre kultúru a vzdelávanie Ján Figel, ktorý sa v úvode konferencie prihovori všetkým zúčastneným prostredníctvom videoprejavu. Medzi ďalšími rečníkmi nebude chýbať primátor mesta Banská Bystrica Ivan Saktor, druhý tajomník stáleho zastúpenia SR pri Európskej únii Dušan Šándor, zodpovedný za kultúrne a audiovizuálne záležitosti a duševné vlastníctvo, profesor Ján Vedral – dramatik, dramaturg, pedagóg Fakulty dramatických umení Akadémie umení v Banskej Bystrici a DAMU v Prahe, poradca generálneho riaditeľa Českého rozhlasu pre programovú stratégiu,

ako aj členovia katedry európskych kultúrnych štúdií FHV UMB so svojimi odbornými príspevkami, či zástupcovia Europe Direct a Európskeho informačného centra v Banskej Bystrici. Nebude chýbať ani prezentácia kandidačnej mesta Banská Bystrica na titul EHMK v roku 2013 pod názvom „Banská Bystrica – BaBy narodené v Európe“.

Konferencia je súčasťou tohtoročných osláv Dní mesta Banská Bystrica. Jej účastníci tak budú mať šancu navštíviť aj rôzne spoločenské a kultúrne podujatia v meste, spoznať tradície a zvyky tohto regiónu a ochutnať typickú slovenskú kuchyňu, čo iste zvýši celkovú atraktivitu a dojem samotného podujatia.

Prípadní záujemcovia z odbornej verejnosti, ktorí by sa chceli zúčastniť konferencie, môžu kontaktovať Projektový tím kandidačnej mesta B. Bystrica na titul EHMK prostredníctvom e-mailovej adresy: conference@baby-born-in.eu alebo na tel. čísle 048/4330 604.

*Mgr. Monika Uhlerová
zahraničné vzťahy Mesta Banská Bystrica*

DNI MESTA BANSKÁ BYSTRICA

KANDIDÁTA NA TITUL EURÓPSKE HLAVNÉ MESTO KULTÚRY 2013

350. RADVANSKÝ JARMOK
10. TRH REMESIEL

„MOZAIKA GÉNOV **BaBy**“

6. 9. – štvrtok – „KTO SOM?“

- 10.00 h Slávnostné mestské zastupiteľstvo
15.00 h Medzinárodná konferencia „Kultúrne politiky európskych miest pre budúce desaťročie“, aula Fakulty politických vied a medzinárodných vzťahov UMB (SK, CZ, NOR, PL, HU, FRA)
13.00 h Mapa komunit BaBy – prezentácia činnosti 3. sektora nášho kraja, najpočetnejšej slovenskej základne
15.00 h „OŽIVENIE ERBU MESTA“ – Námestie SNP, moderuje Juraj Sarvaš, Stredoslovenské múzeum, Štúdio tanca, DFS Matičiarik, Sokoliari, Fanfáry, Spevácky zbor – Konzervatórium J. L. Bellu, Dielňa ľudových remesiel, Abacca Hradec Králové, deti LŠU J. Cikkerera

7. 9. – piatok – „BaBy villa“

- 9.00 h Medzinárodná konferencia „Kultúrne politiky európskych miest pre budúce desaťročie“, aula Fakulty politických vied a medzinárodných vzťahov UMB (SK, CZ, NOR, PL, HU, FRA)
10.00 h Otvorenie 10. ročníka „Trhu remesiel“, areál Stará tržnica
14.00 h Otvorenie 350. ročníka Radvanského jarmoku – areál Domu kultúry
14.00 h „Trh Dominika Skuteckého žije“, Námestie SNP Pani Skutecká, pernikárka, mešťania, DFS Radosť, výtvarníci Marionetové divadlo Antona Anderleho
15.00 h Historický sprievod mestom

Námestie SNP – Hlavné pódium

- 15.30 h Slávnostný ceremoniál odovzdania mestských insígnií
15.00 h Vrchársky orchester pod vedením Juraja Pecníka so sólistami
16.00 h Prezentácia kandidatúry mesta Banská Bystrica na titul Európske hlavné mesto kultúry 2013
17.10 h Družina – krajová tradičná melodika v novom šáte
18.15 h Krnohy – viacnásobne ocenený dokument študentov AU v Banskej Bystrici
18.35 h Urpín 50. ročný a zároveň zrelo excelentný folklórny súbor
19.05 h Prezentácia kandidatúry mesta Banská Bystrica na titul Európske hlavné mesto kultúry 2013
19.25 h HOT SERENADERS – slovenská populárna hudba 20. a 30. rokov
20.25 h Pozdravy rodákov z kraja – filmový dokument
20.40 h SĽUK – „Tancovali naši vaším“ – tanečné divadlo

Hrad Barbakan

- 15.00 h Veštice hradnej veže
BaBy villa – Berezun, Bludní rytieri – skupiny historicko-

kého šermu a bojových umení, dobová kuchyňa, historická hudba, prehliadka dobových zbraní
20.00 h Slávnostný koncert pri príležitosti 50. výročia vzniku banskobystrického rozhlasového štúdia – Komorné divadlo Domu kultúry Banská Bystrica

8. 9. – sobota – „Srdcom doma“

Hrad Barbakan

- 10.00 h Veštice hradnej veže, BaByvilla – Berezun, Bludní rytieri, Locus, Abacca, Cirkus Obludárium – skupiny historického šermu a bojových umení, dobová kuchyňa, historická hudba, prehliadka dobových zbraní, divadelné predstavenia

TRH REMESIEL

- 10.00 h Fujarové trio Javorová húžva
10.15 h Heligonkári
11.00 h DFS Matičiarik
12.15 h Abacca Hradec Králové
13.30 h Locus
14.00 h Divadlo SPO-DI-NA
15.30 h Abacca Hradec Králové
16.30 h FS Bystrina

Exteriéry: Námestie Štefana Moysesova:

- 15.00 h Cirkus Obrov

Národná ulica – fontána

- 11.00 h, 13.00 h, 15.00 h – Divadlo Maska

Hlavná železničná stanica Banská Bystrica

GRAND PRIX SR 2007 – IX. ročník Medzinárodnej súťaže pretekov parných rušňov-veteránov ZVOLEN-BANSKÁ BYSTRICA (špeciálne vypravené rušne)

Námestie SNP

- 14.00 h „Trh Dominika Skuteckého žije“

Námestie SNP – Hlavné pódium

- 10.00 h DFS Matičiarik, DFS Radosť z Pardubic
10.50 h K-dance – írské tance, flamenco, salsa
11.50 h Zbojník Jurko-premietanie kresleného filmu V. Kubala
12.00 h DFS Radosť
12.30 h Abacca Hradec Králové
13.00 h Rozprávka s Cassanovom – súbor historického šermu
13.45 h Jánošík – film, v hlavnej postave Paľo Bielík
15.00 h Ľudová hudba Borievka so sólistami Jánom Ambrózom a Milanom Krížom

- 15.55 h **Pozdravy rodákov z kraja** – filmový dokument
 16.00 h **Javorová húžva** – fujarové trio
 16.10 h **Bashavel** – jazzové úpravy ľudových a cigánskych piesní
 17.00 h **FUJAROVÝ BASHAVEL** – kvintet vynikajúcich jazzmanov a fujarové trio
 17.15 h **Prezentácia kandidatúry mesta Banská Bystrica na titul Európske hlavné mesto kultúry**
 17.20 h **Cirkus Obludárium** – chodúľová šou
 17.35 h **Faber dance group**
 17.50 h **Krnohy** – filmový dokument
 18.15 h **BIG BAND BRNO** so sólistami
 19.15 h **Pozdravy rodákov z kraja** – filmový dokument
 19.30 h **Videoklipdancing – K dance** – Majster SR
 19.45 h **Štúdio tanca**
 20.15 h **Pokus o Guinnessov rekord v počte prinesených varešiek** – Banskobystričania, versus Cirkus Obrov
 20.45 h **Kryštof** – celovečerný koncert českej kapely
 22.00 h **Laserová šou**
MINISTRY OF FUN – Rudo Tuček „Oldies“

9. 9. – nedeľa – „Mesto hodnôt“

Námestie SNP – Hlavné pódium

- 10.00 h **Slávnostná svätá omša** pri príležitosti spomienky na 4. výročie návštevy Jána Pavla II. v srdci Banskej Bystrice
 12.00 h **TRNKY** – spevácka skupina spieva Starosloviensky Otče-náš a ľudové balady
 14.00 h **Príhovor primátora mesta Ivana Saktora**
 14.10 h **Sviatočné popoludnie s operou**
 účinkujú: Martin Babjak – spev
 Michal Hudák – husle
 Orchester Štátnej opery
 Koncertný majster Michal Hudák
 Dirigent Igor Bulla
 22.00 h **Slávnostné služby Božie** pri príležitosti Dní mesta Banská Bystrica – evanjelický kostol, liturgia, káže ThDr. Ján Dubiny

Reštaurácie na Námestí SNP ponúkajú čítania z diel poetov a prozai-kov z kraja k „Slávnostnému nedeľnému obedu v jednotnej cene za menu“

Príďte na „trh“

V piatok a v sobotu, 7. a 8. septembra, v čase od 14. do 17. hodiny,vidia občania Banskej Bystrice a návštevníci nášho mesta pred Morovým stĺpom na Námestí SNP živý obraz podľa

psie výtvarné stvárnenie tohto živého obrazu. Víťaza určí výsledok verejnej ankety v sobotu o 17. hodine a **cenu v hodnote 5 tisíc korún** mu slávnostne odovzdá v nedeľu 9. septembra

námetu Dominika Skuteckého – **Trh v Banskej Bystrici.**

Pozývame všetkých výtvarníkov, amatérskych i profesionálnych, mladých i skôr narodených, zúčastniť sa súťaže o najle-

po 14. hodine primátor mesta na Námestí SNP.

Bližšie informácie záujemcom radi poskytneme na telefónnom čísle: 048/41 42 472 alebo: 0907 872 884

Ingrid Hajdučková, PKO

Ďalšie programy Dní mesta Banská Bystrica

29. 8. **Oslavy 63. výročia SNP** – Pamätník SNP, park pod pamätníkom
 29.-30. 8. **Medzinárodné cyklistické preteky Okolo Slovenska**
 1. 9. **Deň otvorených dverí Rádia LUMEN** – Staré Hory a Námestie SNP
 1. 9. **Zelená stopa SNP** – cyklomaratón – plážové kúpalisko
 1. 9. **14. ročník „O pohár SNP“**, volejbalový turnaj ŠVK Tatran
 3. 9. **Hudobné soirée pre všetkých školákov** – Námestie SNP
 5. 9. **COCA COLA Pop stars** – **Zuzana Smatanová, Misha, Vetroplach, Bystrík, Ivo Bič, Peoples** – Námestie SNP
 6. 9. **11. ročník Medzinárodného cestného behu**
 8. 9. **Nohejbalový turnaj O pohár primátora mesta** – Štadión na Štiavničkách
 8. 9. **All kits show** 7. ročník, **Veterán cup** 3. ročník – výstava modelov – Dom kultúry
 6.-9. 9. **Stredoslovenská galéria** – bezplatný vstup do všetkých výstavných priestorov
Stála expozícia slovenskej grafiky 20. storočia – Bethlenov dom
Stála expozícia Dominika Skuteckého – Horná 55
Slovenská maľba 20. st. zo zbierok SSG – Námestie Štefana Moysesu 25
Výtvarný workshop „Zahrajme sa s umením“
 29. 8. – 27. 9. **Stredoslovenské múzeum**
 29. 8. **Kostýmové prehliadky** – Ján Thurzo a tajomný dom na námestí. Nočná prehliadka „**Keď zašlo slnko za Urpín**“
 6.-27. 9. **Radvaň a tradícia Radvanského jarmoku** – výstava fotografií
 3.-9. 9. **Mestská hra pre deti mladšieho školského veku** – „**Banické povstanie**“
 „**Na kolesách proti rakovine**“ – Slovenský paralympijský výbor –Námestie SNP
 10.-14. 9. **„PROJEKT VAGÓN“** ojedinelá výstava Múzea SNP v dobových vagónoch o tragických osudoch ľudí počas holokaustu v období rokov 1939-45. Celoslovenské oslavy **Dňa železničiarov**
 15.-23. 9. 5. ročník **Medzinárodného maliarskeho a sochárskeho sympózia Jozefa Langeru** – Špania Dolina
 16.-22. 9 **Európsky týždeň mobility**
 30. 9. **Liga proti hypertenzii** – Komunitná nadácia Zdravé mesto – Námestie SNP

HUDOBNÁ JESEŇ 2007

Mesto Banská Bystrica, Park kultúry a oddychu, Obecný úrad Hronsek a Evanjelický farský úrad Hronsek vás pozývajú na vystúpenie hudobného zoskupenia

STAMICOVO KVARTETO

Tento program sa mohol uskutočniť aj vďaka podpore Štátneho fondu Ministerstva kultúry SR a Banskobystrického samosprávneho kraja. Koná sa pod záštitou primátora mesta Banská Bystrica.

25. septembra 2007 o 18. h,
artikulárny evanjelický kostol
v Hronseku

- Allegro molto ed agitato
- Romanca. Andantino
- Intermezzo. Allegro molto marcato
- Lento. Presto al Saltarello

Program:

Karel Stamic

- Sláčikové kvarteto G-dur
- Allegro con spirito
- Andante grazioso
- Presto

Antonín Dvořák

- Sláčikové kvarteto As-dur op. 105
- Adagio, ma non troppo. Allegro appassionato
- Molto vivace
- Lento e molto cantabile
- Allegro non tanto

Edvard Hagerup Grieg

- Sláčikové kvarteto G-mol, op. 27
- Un poco Andante

Radvaň a jej jarmočnícka tradícia

Niekdajšie zemepanské mestečko Radvaň, ktoré preslávil známy Radvanský jarmok, sa stalo súčasťou mesta Banská Bystrica v roku 1966, dva roky po tom, čo sa zlúčilo s obcou Kráľová.

Napriek tomu, že najstaršia písomná zmienka o Radvani pochádza z roku 1263, územie Radvane človek osídlil už v dobe pravekej, čo dokladajú nálezy kamenných sekeromlatov v blízkej Kremničke a Malachove. Pri kopaní základov veže – zvonice sa v roku 1668 pri kostole v Radvani na kopci Hôrka našli strieborné mince bez nápisov s vyrazenými hlavami a obrazmi kráľov: „*Když fundament na vežu*

písomne priamo doložené nemáme. V roku 1287 sa priamo ako vlastník Radvane spomína Dionýz, syn Jurka (Juraja), ktorý je najstarším známym predkom rodu Radvanských (Radvanskovcov). V tejto listine mal Dionýz dvoch synov – Tomáša a Mikuláša, z ktorých viac vynikal Tomáš. Ten bol aj kastelánom na Lupčianskom hrade v službách magistra Donča. Neskôr sa Tomáš dostal do konfliktu

bil kopaný, nekterá mladá zvláste bila čeled, ponachazela nekolik vetssjeh i mennssich hrubich stribrnich penezí, ne kterýchtožto žadně napisu něbolo, než toliko wybite hlavy a obrazi Kralův gakobi Pohanskich negakových.“

Samotný názov Radvaň súvisí pravdepodobne s Radunom – kráľovským úradníkom, ktorý v tejto oblasti vlastnil pozemky už v období vlády uhorského kráľa Ondreja II. (1205-1235). Podľa jeho synov Myka a Vlka na dostali názvy obce Mičiná a Vikanová a podľa jeho vnuka Gala sa v stredoveku istý čas volala obec Hronsek – Galfalva. Podobne, podľa svojich majiteľov, dostali v okolí Banskej Bystrice pomenovanie obce Ulanka (majiteľ Ulmann), Šalková (Saul), Rudlová (Rudelinus), Sásová (Mikuláš Sas) a ďalšie. Napriek tomu spojenie Radvane s Radunom

s Radunovým vnukom Bykom, ktorého usmrtil a na príkaz Matúša Čáka musel zaplatiť 50 hrievien striebra. Napriek pokute sa Bykov brat Zubrata pomstil Tomášovi – v roku 1316 vyplienil jeho dom a majetky v Radvani.

Po celý stredovek patrila šľachtická rodina Radvanských medzi najplyvnejšie rody Zvolenskej župy. Jej členovia zastávali v župe najvýznamnejšie miesta ako župani a podžupani. Spoluprácu Radvane a mesta Banská Bystrica dokazuje aj pozlátený pohár, ktorý mesto nechalo vyhotoviť pre Juraja Radvanského pri príležitosti jeho svadby. V 16. storočí bol najznámejším členom ďalší Juraj Radvanský, ktorý bol v roku 1687 ako evanjelik popravený v Prešove počas Prešovských jatiek, ktorým velil generál Caraffa. V 19. storočí sa stal významnou osobnosťou rodu Anton Radvanský (1807-1882), ktorý bol županom Zvolenskej

župy a čestným občanom Banskej Bystrice.

V rokoch 1856-1872 pôsobil v Radvani ako evanjelický farár Andrej Sládkovič. J. V. Ormis zachytil úsmevnú príhodu súvisiacu práve s radvanským pôsobením básnika. Raz sa rozprával A. Sládkovič s barónkou Radvanskou, rodenou Podmanickou, ktorú si vysoko vážil i ona jeho: Radvanská mu žartovne prehodila: „*Ale ja neviem, pán farár, ako oni len môžu byť takým veľkým panslávom!*“ Sládkovič: „*Ach veď ja už nie som taký veľký pansláv.*“ Barónka: „*Akože by neboli, ba sú vraj najväčší a ani slovenského mena nemajú.*“ Nato Sládkovič s nevinným úsmevom a jemu vlastným humorom: „*No a keby som mal tak čisto slovenské meno ako Podmanický alebo Radvanský, potom by som ja bol len ešte tým panslávom!*“ Barónka sa len pousmiala a prešla na iný rozhovor.

19. storočie bolo dobou maďarizácie rodu Radvanských, ktorí napriek tomu stále ovládali aj slovenský jazyk – aj keď na verejnosti vystupovali ako „maďarskí“ uhorskí patrioti. Počas celého obdobia žili Radvanskovci vo

Radvanský kaštieľ – pôvodné zariadenie.

veľkom reprezentačnom Radvanskom kaštieľi, v ktorom sa nachádzali mnohé cenné predmety. Okrem množstva nábytku, zástav, zbraní a obrazov to bola aj posteľ Františka Wesselényiho, posteľ Márie Szécyovej (známej ako Muránska venuša), či železný ražeň, na ktorom bola nastoknutá hlava Juraja Radvanského. Zbierku dopĺňali praveké nádoby, mušle a ulity.

V Radvani stál okrem tohto kaštieľa ešte Bárczyovský kaštieľ (dnes schátraná budova pod katolíckym kostolom), Tihányiovský kaštieľ a v Kráľovej (v 13.-14. storočí sa pre ňu používal názov Beč) stál Soví kaštieľ (nazývaný tiež Starý kaštieľ či Malý hrádok). Tento kaštieľ bol z veľkej časti zbúraný v roku 1939 (stál v miestach dnešného hypermarketu Tesco).

Premávka vláčika Pretórium počas Radvanského jarmoku

Trasa: Námestie S. H. Vajanského – Úsvit – Okružná – Nové Kalište – THK, Úrad PV SR – THK, Dixon – supermarket Lidl – Námestie S. H. Vajanského

štvrtok	od 13.00 do 19.00 h
piatok	od 10.00 do 21.00 h
sobota	od 9.00 do 21.00 h
nedeľa	od 9.00 do 15.00 h

Interval: 30 minút, odchody z Huštáka vždy o celej a o pol hodine. Posledný odchod dňa z Huštáka je vždy pol hodinu pred ukončením premávky.

Radvaň okrem výroby pušného prachu a prachárskych dielni preslávila hlavne Radvanský jarmok. Radvaň sa v 17. storočí stala zemepanským mestečkom a v roku 1655 získala právo na jarmok, ktorý sa konal vždy od 8. do 10. septembra na Sviatok Panny Márie. Jarmok v Radvani prevyšoval ostatné bystrické jarmoky a stal sa známym po celom Uhorsku. Predpokladá sa, že Radvanský jarmok vznikol na základe privilégia usporadúvania pútí, ktoré získal katolícky kostol zasvätený práve Panne Márii.

Postupne vznikol z Radvanského jarmoku jeden z najvýznamnejších jarmokov v Uhorsku, na ktorý sa schádzali ľudia zo širokého okolia. Svoje výrobky a tovar tu predávali hrnčiar, čižmári, drevári z Tekova, medovníkari, košíkari, klobučníci. Predávali sa tu pečené klobásky, ovocie, zelenina, ale na jarmok prišli predávať svoje syrárske výrobky aj obyvatelia z Detvy a okolia. Jarmok sa stal aj veľkou spoločenskou udalosťou, ktorú navštevovali významné osobnosti, spomedzi nich spomeňme aspoň českú spisovateľku Boženu Němcovú.

V roku 1955 vytvoril Štefan Nosál so súborom Lúčnica úspešnú choreografiu s názvom Radvanský jarmok.

Stredoslovenské múzeum pripravilo v Thurzovom dome na námestí SNP zaujímavú výstavu **Radvaň a tradícia Radvanského jarmoku**, ktorá potrvá od 7. do 27. septembra. Bystričania i návštevníci Banskej Bystrice sa budú môcť prostredníctvom fotografií presunúť o pár desaťročí do histórie a porovnať život v Radvani v minulosti a dnes.

Vladimír Sklenka

Foto: archív Stredoslovenského múzea

Gustáv Kazimír Lechenter—Laskomeršký:

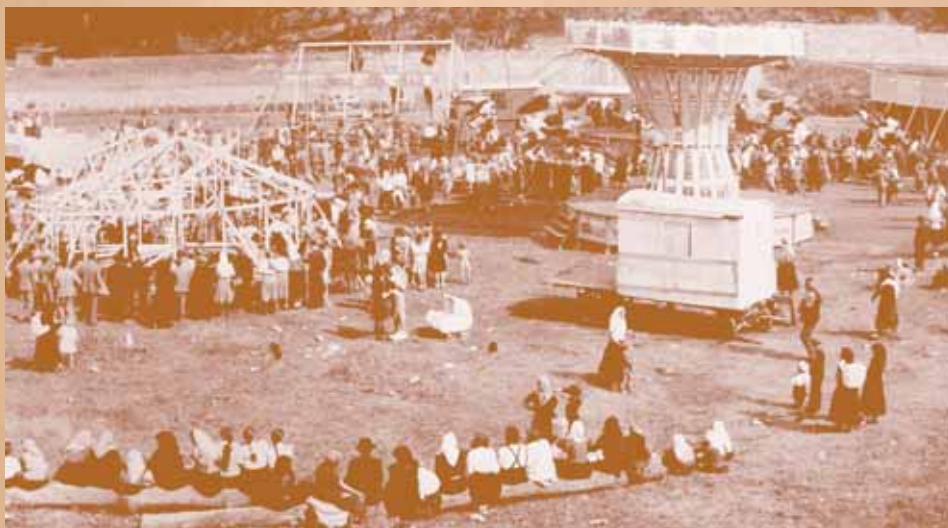
Radvanský jarmok

Spomienky zo spisovateľovho detstva na jarmok v Radvani v 19. storočí

„Kiachta, Novgorod, Lipsko a – Radvaň sú vo svete známe trhoviska. ... Po prvý raz Pešt, Viedeň a vôbec veľké mesto navštívili Slovák, zalomi ruky nad davom ľudu a zadivený zvolá: „Bože to je Radvanský jarmok!“ ...

... 8. septembra, vtedy býva vydržávaný chýrečný trh v Radvani, mestečku spojenom s Banskou Bystricou. Jarmok bez peňazí je takmer tolko ako hluchému hudba. ... Keď sa už túžobne očakávaný 8. september dotiahol, pootváral som všetky priechodky a sortiroval mince. Kde aká cesta, cestička, hradská, priemyslk, prt, chodniček, priechod, most, lavica všet-

livej strane dolnozemská, na vetre uidená slani-na má dobrý odbyť. Ale podme ďalej, aby sme medovníkarske šiatre neobšli. Aha tam veľká koliba z dosák zbitá. Nad vchodom strašné obrázky: divý ľudia jedia jeden druhého, lev s tromi chvostmi, crol s tromi hlavami. Hodim komediantke jeden dvojgrošik, dverná opona sa odliadne a ja s klopaním srdca vstúpim do svätyně. Podlavice, Riečka, Eliáš, Malachovo boli zastúpené svojou elitou. ... Počul som že na dejst-te vystupujú osoby: Meluzína, doktor Faust, čert, Piko, veselý Pimprlík – keď ten posledný rozpravával, to sme sa len krčili od smiechu.

ko bolo zaplnené jarmočníkmi, ťahajúcimi sústre-dene do Radvane. ... Na dolnom banskobystrickom námestí (dnešný Húšták) masy nadu-rili prachu. K týmto prachovým oblakom pek-nou štafážou boli stromami zelený Urpín, hučiaci bystrý Kron a modrastý kučeravý hutný dym. Tu od historických trosiek starodávnej striebornej huty (dnes Europa Schöpfung Cen-trum) počne sa malebná strakatina. Bohatý trh začne sa zbroťou: Tam zbroťák krúti vřzgajúcu lýru savejkú. ... Slepý Tobiáš reže sláčikom po husiach. Keď sme i toto početné kšeftujúce patologické múzeum prebehli, dorazíme k naj-staršiemu sveta tohto remeselníkom (hrnčiarom), ktorí si skutočne a podľa udania Adama, naj-staršieho nášho tatiška, za patróna vyvolili. Tu medzi pyramidami črepov... maminky a veli-telkine kuchýň – muštrujú prísnyim zrakom a klopiú vážne zohnutou háňkou po nádobe, aby podľa ovengu, ako kosec kosu, mohli vyskúmať jej vnútornú morálnu hodnotu. ... tam na nápro-

... Potom vypiedol komediant konika na uzde, pýtal sa ho, či žral ovos, on pokýval hlavou, že áno. Potom si Pejko sadol, zakresal do fajky, fajčil, odplával, zuby si šparchal, a len tolko, že nám noviny nečítal. Nuž, ale prv akoby to uro-bil, komédia sa rozšľa. A tu som sa pozbieral na zvláštnom punkte radvanského jarmoku. Hovorí sa veľmi zhusta, a to vraj má byť i matematicky dokázaná pravda, že mesto Zvo-len je strediskom celého sveta. Ako teda Zvolen vo svete, tak čierny dom a priestor pred nim, kde sa hru s kockou „Na orlíka“ hrávajú, je stredis-kom celého radvanského jarmoku.

... Čím viac sa blížš k starému hypochondric-kému radvanskému hradu, tým viac redne ľudská kaša, šumot ťichne, a keď vstúpiš do šireho dvora nikým viac nestrkaný, končí sa trma-vrma a nasleduje veličžné – nič. Po malom oddychu v priechli rytierskeho hradu hodil som sa nazad do prúdu ľudskej tekutiny. ...

Mesto Banská Bystrica v spolupráci s Univerzitou Mateja Bela, Akadémiou umení a Úradom Banskobystrického samosprávneho kraja pripravuje projekt

Akadémia európskeho seniora

Seniori sú v našej spoločnosti skupinou, ktorá zmeny súvisiace so vstupom do EÚ nevymá vždy pozitívne vzhľadom na to, že do niektorých procesov nemôže aktívne zasiahnuť. Preto chceme seniorom cez vzdelávací modul Európsky senior ponúknuť možnosť získať „kvalifikáciu“ európskeho seniora.

Október je okrem Mesiaca úcty k starším aj začiatkom akademického roka vo vysokoškolskom vzdelávacom systéme. Naším vstupom do EÚ sme sa prihlásili k hodnotám, ktoré EÚ deklaruje a to je **spoločnosť založená na hodnotách a vzdelanosti, na celoživotnom vzdelávaní**.

Banskobystrickým seniorom ponúkame možnosť prihlásiť sa na **Akadémiu európskeho seniora**. Po uzavretí prihlášok, čo predpokladáme do **15. až 20. 9. 2007**, záujemcov zaradíme do skupín – krúžkov. **Vzdelávacie aktivity sa začínú 4. 10.**, keď primátor mesta Banská Bystrica a rektorka UMB na slávnostnej akadémii odovzdajú prihláseným účastníkom indexy.

Obsahová náplň vzdelávacích aktivít bude pozostávať z týchto okruhov:

Život v Európskej únii – usporiadanie EÚ, kultúra, politika, ekonomika.

Sociálna kultúra – pripravujeme workshop „O sociálnych službách pre seniorov v mestách“. Prezentovať sa budú družobné mestá Dabas a Hradec Králové. Workshop ponúkne obraz a porovnanie o sociálnom postavení seniora v jednotlivých krajinách únie. Sprievodnou akciou tohto podujatia bude prezentácia služieb pre seniorov v Banskej Bystrici počas dňa otvorených dverí v zariadeniach sociálnych služieb, pripomienka 10. výročia uvedenia Penziónu pre dôchodcov do prevádzky a pod.

Kultúra starostlivosti o zdravie – prednášky o naturálnej medicíne, športové aktivity (olympiáda seniorov), návšteva plavárne a plnenie programu Aktívne starnutie.

Gastro kultúra – prednášky o racionálnej výžive, v spolupráci s hotelovou akadémiou, ochutnávka domácich špecialít.

Relačná kultúra – základy práce s počítačom pod názvom Otvárame školy starým rodičom; žiaci základných škôl odovzdajú se-

niorom svoje skúsenosti a zručnosti v práci s internetom. V spolupráci s Akadémiou umení kurz Tvorba umenia prostredníctvom počítača.

Kultúra komunikácie – diskusia s poslancami mestského zastupiteľstva.

Estetika, životný štýl – móda a kozmetika pre seniorov – starostlivosť o pleť, vlasy. Bývanie pre seniorov – dizajn, záhradkárstvo.

Po absolvovaní týchto aktivít v priebehu októbra a po získaní potrebného počtu kreditov, **získajú seniori osvedčenie o absolvovaní Akadémie európskeho seniora**. Úspešní absolventi sa dostanú do žrebovania o **poznávací zájazd do krajiny EÚ**.

Sprievodným podujatím bude beáňa spojená so zábavou a slávnostné otvorenie rozširovaných prevádzok sociálnych služieb pre seniorov.

Cieľom projektu je motivovať seniorov k vzdelávacím aktivitám, k aktívnemu prežívaniu seniorského veku, k aktívnemu zapájaniu sa do života v našom meste, vytváraní medzigeneračných partnerstiev, k vzájomnej výmene a odovzdávaniu skúseností.

Blížšie informácie o pripravovanom projekte môžete získať v odbore starostlivosti o obyvateľa MsÚ Banská Bystrica.

Kontakt: filipova@misbb.sk, bstykova@misbb.sk, telefón: 4330 509, 4330 512

NA KOLESÁCH PROTI RAKOVINE – V. ročník

Cieľom projektu je pokračovať v myšlienke zosnulého paralympijského víťaza PH Sydney 2000 v cyklistike na dráhe Radovana Kaufmana. Radovan v roku 2003 podľahol zákernej chorobe, s ktorou bojoval niekoľko rokov. Jeho snom bolo nájsť vhodnú cestu na boj proti rakovine. Vďaka jeho víťazstvu na XI. PH Sydney 2000 sa podarilo uskutočniť I. ročník kampane pod názvom Na kolesách proti rakovine. Kampaň sa stala významným projektom Slovenského paralympijského výboru, ktorý ako hlavný organizátor prijal myšlienku zbierky finančných darov na prístroje v boji proti rakovine.

Cieľom kampane je absolvovať športovú formou stanovenú trať na akomkoľvek nemotorovom kolieskovom prostriedku, priblížiť širokej verejnosti, s osobitným dôrazom na deti a mládež ale aj podnikateľom, problémy, s ktorými sa boja postihnutí občania a ich inštitúcie. A získať finančné prostriedky na výskum rakoviny, na nákup diagnostických prístrojov a ďalšie ciele.

Vyzbieraná finančná čiastka na podporu boja proti rakovine je určená na nákup prístroja na sledovanie pulznej elektroforézy (Pulsed Field Electrophoresis). Prístroj umožňuje monitorovať stav chromozómov, stanoviť stupeň ich poškodenia a opravy na úrovni DNA.

Prístroj má uplatnenie v základnom výskume pri sledovaní procesov apoptózy (bunkovej smrti) a opravy zlomov (najzávažnejších poškodení) DNA, ktoré bezprostredne súvisia s nádorovým procesom. Rovnako je významný aj pre aplikovaný onkologický výskum, kde sa využíva na testovanie účinku protinádorových liečiv. Časť finančných prostriedkov bude tiež použitá na nákup protéz, ortéz a športových vozíkov pre paralympijských športovcov.

Účet Na kolesách proti rakovine: ČSOB 4001198272/7500

Termín zaslania vyzbieraných peňazí na účet Na kolesách proti rakovine je dva týždne po skončení celodennej akcie v jednotlivých mestách, obciach a školách.

Zbierka Na kolesách proti rakovine je určená deťom, mládeži i dospelým, s cieľom zapojiť sa do športovej aktivity. Projekt je postavený na čo najväčšej účasti verejnosti. Formou zvládnutia stanovnej dĺžky trate na akomkoľvek nemotorovom kolieskovom vozidle a príspevním symbolickou sumou na podporu v boji proti rakovine, sa verejnosť stáva súčasťou projektu.

Zámerom hlavného organizátora je zviditeľniť zbierku Na kolesách proti rakovine formou hračky JOJO, ktorú si účastníci môžu

„kúpiť“ za nimi určenú symbolickú sumu. Forma zbierky je plánovaná v spolupráci so študentmi SŠ a VŠ, ktorí budú pred a počas športového podujatia oslovovať, informovať a ponúkať propagačné výrobky účastníkom a okoloidúcim.

Termín podujatí v Banskej Bystrici: 1. september 2007 od 10.00 h na plážovom kúpalisku počas Medzinárodného cykloamaratónu horských bicyklov Zelená stopa SNP, a 10. septembra od 14. h v spolupráci s Mestom Banská Bystrica na Námestí SNP

Oficiálna pieseň kampane: „Nájdí svoju nádej“.

Kampaň prebieha za podpory a spolupráce partnerov SPV, Nadácie Výskum rakoviny, Nadácie SPP a Únie miest Slovenska.

Vyhlasenie výsledkov zbierky: Vyzbieraná suma, rozdelenie finančných prostriedkov a počet účastníkov budú oznámené na záverečnej tlačovej besede Slovenského paralympijského výboru v októbri 2007.

Forma získavania finančných prostriedkov: „Predaj“ propagačných predmetov SPV za symbolickú sumu, finančné príspevky účastníkov a divákov, finančné príspevky sponzorov, finančný príspevok mesta a škôl, zasláním sms správy na číslo 876 v sieti Orange.

Kontakt: Slovenský paralympijský výbor, Peter Hamaj, tel.: 02/5778 9700, fax 02/5441 4684, mobil: 0915 766 252, e-mail: spcoffice@spv.sk

IV. ročníka kampane v roku 2006 sa zúčastnilo 50 miest, obcí a škôl.

Podarilo sa vyzbierať 835 230 Sk. Ďakujeme.

Radničné noviny

mesta Banská Bystrica

Vydáva: Mesto Banská Bystrica, ČSA 26, 975 39 Banská Bystrica. Editor: Fedor Mikovič, tel.: 048/4330 109, e-mail: mikovic@misbb.sk, www.banskabystrica.sk. Grafická úprava: Jaroslav Golha. Tlač: SLOVAKIAPRINT, spol. s r. o., Divadelná 1234, 960 01 Zvolen. Distribútor: do každej bytovej schránky, Slovenská pošta, a.s. Vychádza v náklade: 33.000 výtlačkov. Registračné číslo: OÚ – OPT 2/98